

Науковий керівник:
доктор політичних наук, професор, професор кафедри політології **Коч С.В.**

ВЗАЄМОДІЯ МІЖ ЦЕНТРОМ І РЕГІОНАМИ: РОЛЬ ЛОБІЗМУ У ФОРМУВАННІ ПОЛІТИЧНИХ РІШЕНЬ ТА РЕСУРСНОГО РОЗПОДІЛУ

Актуальність. Протягом останніх десятиліть ми можемо спостерігати в Європі на державному рівні певну тенденцію до децентралізації, що відбувалася паралельно з передачею частково суверенітету від національних урядів до наднаціональних інституцій.

Тобто політичні рішення все частіше і частіше почали формуватися на загальноєвропейському рівні, що став більш привабливим політичним майданчиком для різноманітних груп інтересів, в тому числі і регіональних груп. До того ж багато рішень ЄС стосуються повноважень субнаціональних органів державної влади та потребують імплементації саме на регіональному рівні. Ці рішення можуть стосуватися питань освіти, навколишнього середовища, питань перерозподілу ресурсів у сфері транспорту та інфраструктури, тобто прямо або опосередковано впливати на економічну конкурентоспроможність регіонів.

Так як наша країна знаходить на активному шляху до вступу до ЄС, я вважаю, що нам як науковцям, надзвичайно важливо дослідити в яких умовах нам доведеться функціонувати.

Ступень розробленості теми. Через особливості регулювання просування інтересів в ЄС перед дослідниками постає проблема відсутності інформації у відкритих джерелах, тому ця тема не є надзвичайно популярною серед науковців. Тим паче просування регіональних і субнаціональних інтересів у європейській політиці є доволі неформальним і опосередкованим процесом. Проте навіть через певні обмеження в доступі до необхідних даних знаходяться дослідники, що активно займаються розробкою даної теми. Серед них, Байерс Дж., Донас Д., Маркс Дж., Фройссен Б., Тейтем М., та інші.

Постановка проблеми. Своєю метою ми поставили дослідити механізми впливу регіонів на прийняття рішень центром. Визначити основні канали і методи подібного впливу, його особливості.

Серед науковців, що досліджували взаємодію між регіонами та Брюсселем, можна виокремити дві основні позиції. Перший підхід акцентує увагу на активній співпраці центральних владних інституцій ЄС та регіональних органів державної влади, різноманітних механізмах х взаємодії. Прихильники другого підходу звертають свою увагу на велику кількість механізмів, що обмежують вплив регіонів та посилюють позиції центральної влади країн-членів.

На мою думку, постійне зростання активності регіональних акторів у Брюсселі скоріш підтверджує першу позицію. Субнаціональні органи влади все більше мобілізуються на європейському рівні.

Один із розповсюджених механізмів представництва для регіонів, провінцій та міст є так звані офіси по зв'язках («liaison office»). Протягом останніх років їх кількість постійно зростала. З 54 у 1993 році їх кількість зросла до більше ніж 200 [1].

Такі представництва можуть нараховувати понад 20 працівників, проте середня кількість співробітників становить 4. Така обмеженість в ресурсах спонукає ці інституції об'єднуватись в національні, трансрегіональні або галузеві асоціації. Наприклад, проводилось дослідження, що виявило приналежність до таких асоціацій 95% всіх офісів по зв'язкам [2].

Через ці асоціації регіони можуть координувати свої дії, обмінюватись інформацією, мобілізувати більшу кількість політичних ресурсів і таким чином збільшувати свої шанси більш ефективно впливати на центральні інституції ЄС. Тим паче, що політичні актори можуть бути більш чутливими до пропозицій асоціацій, адже бачать за ними інтерес багатьох, а не меншості.

Регіональні представництва найчастіше зосереджують свою увагу на Єврокомісії, Європарламенті, Комітеті Регіонів та Постійних представництвах своїх країн.

Найбільше офіси контактують із державними службовцями Єврокомісії. Далі за кількістю контактів Постійні представництва, члени Європарламенту та члени Комітету регіонів. Високий рівень взаємодії з Єврокомісією, ймовірно, можна пояснити її важливою роллю у визначенні порядку денного, а також управлінням фінансами ЄС [3].

Не всі офіси по зв'язкам виконують лобістські функції та займаються, наприклад, моніторингом розвитку політики. Тобто функціонують скоріш як невеликі аналітичні центри. Також, протягом періодів економічних криз було помічено скорочення або припинення діяльності регіональних офісів країн, що скоротили регіональні бюджети.

Висновки. Прийняття політичних рішень в ЄС є багаторівневим та багатоінституційним процесом у якому є безліч шляхів тиску для організованих інтересів. Для регіональних політичних акторів також знаходяться свої методи представництва інтересів. Одним із найпопулярніших методів виступають офіси по зв'язкам. Подібне представництво відіграє важливу роль у формуванні розподілу влади та ресурсів між центром і периферією, адже полегшує доступ до осіб, які приймають політичні рішення, впливає на формування публічного

дискурсу та на результати політики. Однак обсяг цього тиску залежить від безлічі різних факторів, що включають інституційні рамки, загальну політичну динаміку та наявність необхідних ресурсів.

Література

1. Marks, G., L. Hooghe and K. Blank, European Integration from the 1980's: State-Centric v. Multilevel Governance. *Journal of Common Market Studies*. – 1996. – p. 341–378.
2. Fraussen, Bert & Donas, Tom. *Regions Lobbying the European Union: Organizational Forms, Policy Portfolios and Venue Selection*. 2015.
URL: https://www.researchgate.net/publication/284617504_Regions_Lobbying_the_European_Union_Organizational_Forms_Policy_Portfolios_and_Venue_Selection
3. Bouwen P., The European Commission. *Lobbying the European Union: Institutions, Actors and Issues*. 2009. p. 19-38.